

23 Nov. 1641, cujus verba sunt: *Collationem autem ordinum supradictis non suis subditis etiam regularibus factam, si fuerit de ordinibus etiam minoribus, et dictus abbas non benedictus non habeat privilegium apostolicum, ordines collatos remanere invalidos et ordinatos indigere alia ordinatione: si vero abbas non benedictus habeat dictum privilegium, et ordines minores tantummodo contulerit suis non subditis, ordinatos non indigere alia ordinatione, sed solummodo absolute et rehabilitatione a Sede Apostolica obtinenda, uti habetur lib. 18 Decret., pag. 311. Denique cum in causa Lucana, proposita 16 Martii 1726, disputaretur de privilegiis concessis abbati S. Barbarae civitatis Mantuanae, et speciatim res esset de clerico ab eodem abbate ad ordines minores promotus, quamquam promotus non recenseretur inter personas in abbatis privilegio expressas, S. C. ordinationem illicitam dixit clericumque minoribus initiatum suspensione irretitum declaravit, non tamen ordines eidem iterum conferendos jussit. *The-saur. Resol., tom. 3, pag. 288, 296 (1)*. Huc usque Benedictus XIV, *De syn., II, XI, n. 13*. Hinc mirum esse non debet, si haec sententia recepta communiter erat inter canonistas, et eidem ipse Benedictus XIV, *l. c.*, absque ulla cunctatione subscribit (2).*

955. Alii putant ordinationem in casu esse non solum illicitam sed etiam nullam (3), quia abbas ultra limites privilegii caret potestate, et non est verosimile Ecclesiam dedisse abbati potestatem illimitatam et deinde limitavisse exercitium, sed potius dicendum ipsi potestati limites apposuisse. Pro hac doctrina est Rotalis *decisio 985 coram Seraphino*, cui titulus *Dubium Sacrae Congregationis*

(1) Vide etiam responsionem ejusdem S. C. in *Brixinen.* infra (n. 959) citanda, ad 8um.

(2) Fagnanus, in *cap. Statuimus, De supplenda negligentia praelatorum*, n. 16 sequ.; Suarez, *De virtute religionis*, lib. II, tract. VIII, cap. XXIX, n. 21; Fermosinus, in *cap. Cum contingat, De aetate et qualitate et ordine praeficiendorum*, p. II, n. 9 sequ.

(3) Pignatelli, *tom. I, consult. 367*; Leurenus, *For. ecc., lib. I, tit. II, quaest. 562, § 4*; Hallier, *p. II, sect. V, cap. I, art. II, § 2*. Vide folium S. C. C. in causis *Congregationis Olivetanae, et Collensis, Tonsurae*, quas infra referimus.

*Concilii*. De mandato enim Clementis VIII quaesitum fuit in nostris terminis: « An abbates qui habent facultatem conferendi tonsuram et minores ordines subditis sibi regularibus, possint, stante decreto Conc. Trid., *sess. XIII, cap. X*, tonsuram ac minores ordines conferre personis saecularibus, habentibus litteras dimissorias a suis Ordinariis. »; et sacrum Rotae auditorium respondit non posse, non tantum scilicet licite, sed nec etiam valide, « ex quo sublata est praecise et absolute facultas abbatibus conferendi ordines praeterquam regularibus suis subditis », ut legitur in dicta decisione, n. 9. Pignatelli, *tom. I, cons. 367, n. 5 sequ.*, refert etiam in eodem sensu antiquam S. C. C. declarationem. Sed illud certum est, S. C. post Benedictum XIV hanc amplexatam esse doctrinam, prouti ex sequentibus exemplis apparet.

956. In causa *Congregationis Olivetanae* (1) abbas dignitatem abbatialem dimiserat, aliudque monasterium, ut simplex sacerdos, regebat: et in hoc officio ordines minores monacho contulit. Dubio exorto de validitate hujus ordinationis, proposita fuerunt S. C. sequentia dubia: « 1° An constet de nullitate ordinationis ita ut sit iteranda; 2° An sit consulendum SSmo pro absolute, rehabilitatione et dispensatione ab irregularitate, quatenus ministraverit ». S. C. respondit die 20 *Sept.* 1788: « Constare de nullitate et ad D. Secretarium cum SSmo ». Et rursus propositis dubiis die 29 *Nov.* ejusdem anni reposuit: « In decisis, et monacho esse secreto reiterandos ordines minores et ad D. Secretarium cum SSmo pro absolute a suspensione ejusdem monachi propter susceptum ordinem subdiaconatus per saltum ejusque rehabilitatione, nec non pro dispensatione ab irregularitate ad cautelam, quatenus in dictis ordinibus ministraverit ». Haec responsio directe respicit ordinationem, dimissa abbatiali dignitate, sed applicari debet etiam ordinationi collatae personis extra limites privilegii abbatialis; nam si abbas ordinandi potestatem ex benedictione recipit

(1) Haec causa non prostat in thesauro resolutionum S. C. C., quia fuit per folium manuscriptum proposita, ut notatur in folio ejusdem S. C. in causa *Congregationis Cisterciensis* (n. sequ.).



ad instar episcopi, et exercitium tantum hujus potestatis limitatur, superior in casu valide monachum ordinavisset, sicuti episcopus, dimissa dioecesi. Cum igitur invalide ordinaverit, argumentum est ut dicamus abbatem ipsam potestatem alligatam officio ac limitatam recipere.

957. Neque obstat responsio S. C. C. in causa *Congregationis Cisterciensis*, 28 Nov. 1789. Nam Hyacinthus Maria Bagotti in monasterio Cisterciensium S. Mariae de Horto Venetiis electus fuit *mense Martio* 1781 abbas ad quinquennium: et confirmatus fuit a Nuntio Apostolico die 11 Apr. 1782, juxta rescriptum pontificium quo monachis monasterii facultas concessa fuit eligendi abbatem et alios officiales, imposita obligatione petendi electionum confirmationem a Nuntio Apostolico. Jam vero abbas die 9 Apr. 1787 primam tonsuram ac minores ordines contulit Josepho Foralosso converso, contra monasterii constitutiones, quibus, ad normam constitutionum Clementis VIII, expresse cavebatur ne qui ad conversorum habitum recepti fuerant, ad clericorum statum possent transire, sub poena ferendae sententiae, contra superiores qui in hoc deliquerint, privationis officiorum. Dubitatum deinceps fuit de validitate hujus initiationis clericalis: et propositis dubiis: « 1° An constet de nullitate ordinationis ita ut sit reiteranda in casu; Et quatenus negative: 2° An sit consulendum SSmo pro absolutione, rehabilitatione et dispensatione ab irregularitate, quatenus ministraverit in casu »; S. C. C. reposuit: « Ad 1<sup>um</sup>: negative in omnibus; Ad 2<sup>um</sup>: affirmative in omnibus ». Nimirum S. C. C. judicavit, prouti etiam Procurator Generalis Ordinis Cisterciensis, um contendebat, quinquennium ad quod Hyacinthus Maria Bagotti in abbatialem dignitatem fuerat electus, incipere non quidem ab electione *mense Martio* 1781, sed a confirmatione die 11 Apr. 1782; ac proinde Hyacinthum Mariam Bagotti primam tonsuram et minores ordines contulisse (die 9 Apr. 1787) dum abbatialem potestatem conservabat, ideoque ordinationem fuisse validam. Hoc autemposito, difficile intelligitur responsio ad 2<sup>um</sup> dubium: ordinatus enim, quominus in receptis ordinibus solemniter ministraret et ad altiores ascenderet, detinebatur tantum sim-

plici impedimento ad formam constitutionum ejus ordinationem prohibentium, juxta ea quae diximus *n. 153*.

958. De prima tonsura ab abbate collata personae extra limites privilegii, S. C. C. directe egit in *Collensi, Tonsurae*, 24 Jan. 1795. Nam abbas monasterii Vallis Umbrosae putabat et asseruit se habere particulare privilegium conferendi primam tonsuram et ordines etiam saecularibus extraneis cum dimissoriis proprii Ordinarii. Proinde episcopus Collensis dedit ad eum dimissorias pro conferenda prima tonsura Alberto Bianciardi, suo subdito, qui in eo monasterio educationis causa degebat. Deinde abbas animadvertit potestatem sibi non esse pro saecularibus. Proinde propositis dubiis: « 1° An constet de nullitate ordinationis ita ut sit iteranda in casu; 2° An sit consulendum SSmo pro rehabilitatione in casu »; S. C. C. reposuit: « Ad 1<sup>um</sup>: constare de nullitate collationis primae tonsurae, et esse secreto reiterandam. Ad 2<sup>um</sup>: affirmative ».

959. Haec sententia est praeferenda, tum quia est ultima sententia S. C., tum quia revera videtur omnino verosimile Ecclesiam in hoc privilegio, sicut in aliis, concedere ipsam potestatem limitatam, non autem potestatem dare illimitatam et deinde limitare exercitium. Concludendum igitur abbates regulares illicite et invalide conferre ordines ac primam tonsuram personis extra indultum.

960. Ex dictis sequitur abbatem publice haereticum, aut schismaticum, aut vitandum carere suis privilegiis, quia amittit eo ipso officium; et ideo invalide gradus quoscumque conferre (*n. 875 sequ.*). Censuratus vero toleratus (*n. 876*), sicuti constitutus in statu peccati mortalis, valide quidem ordinat, sed illicite; quale autem peccatum committat, vide *n. 44*.

961. Plura quae huc usque exposuimus, de privilegio abbatum conferendi tonsuram ac minores ordines suis subditis regularibus, tradidit S. C. C. in *Brixinen.*, 12 Dec. 1733; quam proinde heic subjicimus. Episcopus Brixinensis conquestus est apud S. C. C., quod abbas monasterii Stambensis ordinis Cisterciensis in sua dioecesi multa ageret, haud rite legitimeque. Quenam fuerint hae querelae,



colligitur ex dubiis quae S. C. proposita fuere. Scilicet :

« 1° An liceat abbati monasterii Stambensis Ordinis Cisterciensis dispensare super aetate cum religiosis sui monasterii sibi subditis pro suscipiendis sacris ordinibus. Et quatenus affirmative :

» 2° An monachi ejusdem monasterii ad ordines promovendi, praeter litteras obedientiales, teneantur exhibere Ordinario Brixinensi fidem sui baptismatis ad docendum de legitima aetate.

» 3° An liceat dicto abbati dimittere suos monachos ad alium episcopum pro suscipiendis ordinibus sine litteris dimissoriis dicti Ordinarii. Et quatenus negative :

» 4° An monachi sic ordinati cum dispensatione abbatis in aetate, vel ab alio episcopo cum solis litteris obedientialibus et sine dimissoriis episcopi Brixinensis sint licite ordinati. Et quatenus negative :

» 5° An et in quas poenas tam dictus abbas quam ipsi monachi taliter ordinati inciderint.

» 6° An liceat dicto abbati tonsuram et minores ordines conferre non solum monachis sibi subditis, sed etiam aliis regularibus sibi non subditis.

» 7° An liceat eidem abbati tonsuram et ordines minores conferre saecularibus aliarum dioecesium cum dimissoriis sui Ordinarii et sine licentia episcopi Brixinensis. Et quatenus negative :

» 8° An taliter ordinati valide susceperint ordines.

» 9° An liceat dicto abbati non solum sacram suppellectilem benedicere in qua sacra unctio non adhibetur, sed etiam altaria consecrare et alia vasa sacra in quibus adhibetur sacrum chrisma, idque non tantum ad usum ecclesiae proprii monasterii, sed etiam ad usum aliarum ecclesiarum in casu ».

S. C. reposuit :

« Ad 1<sup>um</sup> : negative.

» Ad 2<sup>um</sup> : negative dummodo in litteris obedientialibus exprimat aetas.

» Ad 3<sup>um</sup> : servetur decretum Clementis VIII *an.* 1596.

» Ad 4<sup>um</sup> : negative.

» Ad 5<sup>um</sup> : in poenas canonicas.

» Ad 6<sup>um</sup> : negative quoad non subditos.

» Ad 7<sup>um</sup> : negative.

» Ad 8<sup>um</sup> : affirmative.

» Ad 9<sup>um</sup> : ad S. C. R. et amplius in omnibus ».

## SCHOLION II.

## DE PRIVILEGIIS CARDINALIUM IN URBE.

962. In primis recolimus privilegium Cardinalis episcopi Ostiensis, decani sacri collegii, ordinandi ac consecrandi electum in Romanum Pontificem, qui forte sit diaconus tantum, aut presbyter, assistentibus, si agatur de consecratione episcopali, Cardinali episcopo Portuensi et Cardinali episcopo Albanensi. Hoc privilegium est antiquissimum, prout ostendunt documenta citata ab Hallier, *p. III, sect. V, cap. IV, art. V, § I.* Olim ad consecrationem Romani Pontificis convenire solebant non pauci episcopi provinciae Romanae, sicut in aliis provinciis omnes suffraganei ad consecrationem metropolitani convocabantur, ex *cap. 5, De temp. ordin.*

963. Praeterea Cardinalis archipresbyter basilicae Vaticanae habet, vigore antiquorum privilegiorum, et praesertim vigore const. *Ad honorandam*, a Benedicto XIV editae die 27 Martii 1752, sequentes facultates : « Ut iidem canonici, beneficiati, clerici, alumni et ministri praedicti ab eodem archipresbytero ejusque in archipresbyteratus dignitate pro tempore successoribus quibuscumque, quatenus episcopali caractere praediti sint, vel de ipsorum licentia tantum, nec alias, a quocumque catholico antistite gratiam et communionem S. Sedis Apostolicae habente, per eum eosque deputando, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines promoveri, et tam ipse archipresbyter ejusque in archipresbyteratus dignitate successores, quam antistites ab eo deputati eosdem canonicos, beneficiatos, clericos, alumnos et ministros reipsa actu inservientes, ut supra, absque nostro vel successorum nostrorum, aut nostri in Urbe ejusque districtu Vicarii in spiritualibus generalis, vel cujusvis al-



terius, etiam eorum originis, Ordinarii licentia, dimissoriis aut examine; convictores vero seminarii praedicti, accedentibus ipsorum respective Ordinariorum licentia ac dimissorialibus litteris, ad praemissos omnes ordines, servatis de jure servandis, promoveri licite possint et debeant, praesentium tenore perpetuo concedimus et indulgemus». Subdit vero Honorante, *cap. III, not. V*: « Sed non obstante hac amplissima Emi archipresbyteri facultate, ab eodem promoveri non possunt sine testimonialibus Vicarii Urbis, si sint Romani, super legitimitate natalium, ac bonis vita et moribus et quod nullum contraxerint impedimentum canonicum ad tenorem bullae Innocentianae; si vero sint alienae dioecesis, cum testimonialibus ejusdem Vicarii super vita et moribus pro eo tempore quo Romae moras duxerunt: quae quidem conditio ita eos arctat ut aliter promoti declarari possint suspensi ab exercitio ordinum susceptorum». Insuper Cardinalis archipresbyter non potest supradictos omnes promovere extra suam basilicam sine licentia Vicarii Urbis, ex Conc. Trid., *sess. VI, cap. V, de ref.*, si eodem promovens exercet pontificalia. Exercitia vero spiritualia iidem omnes peragere debent.

964. Cardinales episcopi suburbicarii nequeunt subditos suos e suburbicaria dioecesi ad ordines promovere sive in cappella proprii palatii in Urbe, sive in alia ecclesia absque licentia Cardinalis Vicarii, ex Conc. Trid., *sess. VI, cap. V, de ref.*, et ex Alexandri VII const. *Apostolica sollicitudo*, 7 Aug. 1662. Id probat ac statuit Benedictus XIV in epist. *Ad audientiam*, 15 Febr. 1753. Neque Cardinalis archipresbyter basilicae Vaticanae, si est unus ex sex episcopis suburbicariis, potest absque licentia Vicarii Urbis suos suburbicarios subditos in eadem basilica promovere, nisi habeat speciale indultum a Sede Apostolica (1). Attamen Cardinalis episcopus suburbicarius potest suos subditos in cappella proprii palatii in Urbe, etiam sine licentia Cardinalis Vicarii, initiare prima tonsura, « ex ea nimirum ratione quod Alexandrina constitutio de ordinibus minoribus atque

(1) Honorante, *l. c.*

majoribus diserte caveat: quaestio autem est non adhuc definita utrum prima clericalis tonsura sit ordo necne»; Benedictus XIV, *l. c.*, in fine.

965. Tandem communiter affirmant doctores Cardinales titulares sive episcopos sive etiam simplices presbyteros in sua titulari ecclesia posse personis servitio ejusdem ecclesiae addictis conferre tonsuram ac minores ordines (1). Hoc privilegium deducunt ex *cap. 11, De majoritate et obedientia*, quod tamen illud clare non tradit. Honorante, *cap. I, not. II*, hanc doctrinam non admittit, et docet etiam Cardinales indigere licentia Cardinalis Vicarii, quae non datur nisi praevia exhibitione litterarum dimissorialium, praevio examine, exercitiis spiritualibus, aliisque de jure praescriptis, opponens praxim tum antiquam tum recentem et nonnullas RR. PP. constitutiones, nempe cit. const. *Apostolica sollicitudo* Alexandri VII, qua cavetur ut qui promoveri volunt in Urbe, a nullo alio promoveantur quam a Cardinali Vicario, et const. *Romanus Pontifex*, 17 Sept. 1692, Innocentii XII, quae titularium jurisdictionem restringit ad ea quae concernunt servitium ecclesiae seu loci pii, scilicet disciplinam ecclesiasticam et morum correctionem. At constitutionem Alexandrinam non revocare privilegium Cardinalium conferendi primam tonsuram, patet ex dictis *n. praec.* in fine; item nec revocare eorumdem privilegium quoad minores ordines, colligitur ex Benedicto XIV, *l. c.*, ubi hanc constitutionem prae oculis habens, hoc privilegium Cardinalium minime denegat, imo potius admittere videtur. Constitutio vero Innocentiana agit de potestate judiciali et coercitiva. Gravius est argumentum oppositum ex praxi contraria (2). Hac autem posita, privilegium evanesceret quidem quoad Cardinales caractere episcopali insignitos, non vero quoad Cardinales simplices presbyteros, qui poterunt ex licentia Cardinalis Vicarii conferre praedictis personis tonsuram et minores ordines.

(1) Phillips, *I*, § 38; Vecchiotti, *III*, § 17; D'Annibale, *III*, § 153, *not. 16*; Schmalz., *I*, *XI*, n. 30; Ben. XIV, qui in *cit. epist. Ad audientiam*, § 12, hanc doctrinam refert et non reprobatur, imo approbare videtur; Ferraris, *Bibliotheca etc.*, v. *Cardinalis*, § *III*, n. 22.

(2) Ben. XIV, *l. c.*, n. 1.